

Tiden torde vara inne, att nämnda menighetsbestyr i någon mån begränsas eller åtminstone närmare bestämmas, på det ej fjerdingsmännens göromål må utsträckas i oändlighet efter deras förmäns fria godtycke och till en för kommunerna allt mer stigande kostnad.

Jag vågar därför vördsamt föreslå,

att Riksdagen hos Kongl. Maj:t begär, att Kongl. Maj:t täcktes uppgöra och till nästa Riksdag framlägga förslag till ny instruktion för fjerdingsmän, med hänsyn till bestämmande och begränsning af deras tjänsteåligganden.

Om remiss till vederbörligt utskott anhålles.

Stockholm i januari 1889.

J. A. Lundström.

N:o 160.

Af herr **A. W. Nilson**, i *Lidköping*, om utvidgning af treklassiga allmänna läroverket i *Falköping*.

Utvidgandet af allmänna läroverket i Falköping från treklassigt till femklassigt har redan länge för denna stad med kringliggande ort utgjort ett önskningsmål, för hvars förverkligande samhällets medlemmar gjort stora ansträngningar. År 1876 ingingo dess stadsfullmäktige till Kongl. Maj:t med underdånig ansökan, att Kongl. Maj:t måtte till 1877 års Riksdag aflåta nådig proposition om den dåvarande pedagogiens utvidgning och förändring till femklassigt, eller, om detta då kunde anses allt för myc-

ket begärddt, åtminstone till treklassigt elementarläroverk. Om denna, af Skara domkapitel förordade ansökan yttrade dåvarande chefen för kongl. ecklesiastikdepartementet vid ärendets föredragning i statsrådet, att densamma syntes honom förtjent af nådigt afseende, ehuru han ansåg, att pedagogiens utvidgning till treklassigt läroverk torde »åtminstone för den närmaste framtiden kunna motsvara stadens och ortens behof». I öfverensstämmelse härmed begärdes af Riksdagen det för ett treklassigt läroverk erforderliga anslagsbeloppet, hvilket äfven af Riksdagen beviljades.

Att emellertid ett treklassigt läroverk icke befunnits motsvara stadens och ortens behof torde framgå af det förhållandet, att sedan år 1879 genom bidrag, dels af stadskassan dels af målsmän för lärjungar vid detta läroverk, förskjutits den erforderliga kostnaden för undervisning äfven i en fjerde och femte klass. Dessa bidrag utgöra för de senaste 9 läsåren ett sammanlagdt belopp af icke mindre än 24,169 kronor 17 öre, hvaraf stadskassan naturligtvis måst tillskjuta den största delen, och under de senare åren har densammas årsbidrag öfverstigit 3,000 kronor. Då här till läggas de betydande kostnaderna för anordnandet af för ett femklassigt läroverk erforderliga lokaler, så måste erkännas, att staden lagt i dagen en efter dess förhållanden och tillgångar i sanning storartad offervillighet, hvilken mer än tillräckligt visar, huru som läroverkets utvidgande till femklassigt af en hvar bland dess skattdragande betraktas såsom en lifsfråga för samhället.

Klart är dock, att staden ej i längden förmår bära dessa dryga extra utgifter för sitt läroverk, utan väntar sig förmånen att snarast möjligt blifva hugnad med ett af staten underhållet femklassigt läroverk. Ett förnyande af stadsfullmäktiges år 1876 i sådant syfte gjorda framställning skulle nog ock hafva långt före detta ifrågakommit, så vida man ej ansett sig böra afbida resultatet af den år 1882 tillsatta läroverkskomiténs arbete och den kongl. proposition, som i anledning af denna komiténs utlåtande och förslag kunde väntas inkomma till Riksdagen. Man trodde sig nemligen hafva anledning hoppas, att, vid den med visshet motsedda omorganisationen af läroverken, Falköpings läroverk skulle erhålla den utvidgning man önskat, och det mål sålunda omsider vinnas, hvilket ligger staden så mycket om hjertat. Då emellertid allt sedan 1884, då komiténs betänkande afgafs, läroverksfrågan ej tyckes hafva kommit ett steg närmare sin lösning eller blifvit föremål för behandling hos Riksdagen, samt ovisst är huru snart tiden för dess afgörande kan komma, så må icke undras, att staden nu genom enskild motionär bär sina önskingar fram

till Riksdagen samt förväntar, att den frikostighet, hvarmed vid otaliga föregående tillfällen anslag lemnats till utvidgning af andra städers läroverk, nu äfven måtte visas mot läroverket i Falköping.

Bland de nuvarande treklassiga läroverken har det i Falköping länge stått främst i afseende på lärjungeantal, hvilket stundom uppgått till mellan 70 och 80; och om än siffran under de senaste åren varit något lägre, så får detta anses bero af det osäkerhetstillstånd, som varit rådande beträffande 4:de och 5:te klasserna. Så länge dessa klassers anordnande är blott provisoriskt, och anslag härtill skall för hvarje år beslutas af stadsfullmäktige, så finna flere målsmän det vara klokast att låta sina gossar, sedan de genomgått stadens läroverks 3:ne klasser, förflyttas till något annat statens läroverk, der det ej behöfver befaras, att deras kurs kan blifva afbruten.

På grund af hvad nu är anfördt får jag vördsamt föreslå,

att Riksdagen måtte besluta, att treklassiga allmänna läroverket i Falköping skall från och med höstterminen 1890 utvidgas till femklassigt, med rektor och fem kolleger, och att anslaget till lärarnes aflöning bestämmes i enlighet med den stat, som är gällande för läroverk med fem klasser.

Jag anhåller vördsamt om denna motions remitterande till statsutskottet, dit åtskilliga statistiska uppgifter rörande Falköpings läroverk skola af mig varda öfverlemnade.

Stockholm den 27 januari 1889.

A. W. Nilson.
